

10 zł

Metal: Ag 925/1000
Stempel: lustrzany, tampondruk
Średnica: 32,00 mm
Masa: 14,14 g
Brzeg (bok): gładki
Nakład: do 10 000 szt.
Projektantka: Dobrochna Surajewska
Emitent: NBP

Na zlecenie NBP monety wyprodukowała
Mennica Polska SA.

Na awersie srebrnej monety
przedstawiono rozerwane kraty więzienne.

Na każdej polskiej monecie znajdują się:
nominał, napis „Rzeczpospolita Polska”, rok emisji,
wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym monet i banknotów kolekcjonerskich.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci oraz do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

7 marca 2024 roku Narodowy Bank Polski planuje wprowadzenie do obiegu srebrnej monety kolekcjonerskiej o nominale 10 zł „25. rocznica wstąpienia Polski do NATO”.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie:
nbp.pl/plany-emisyjne

Sprzedaż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych banku oraz przez sklep internetowy NBP

Konsultanci NBP: nr tel. 22 185 17 05

NARODOWY
BANK POLSKI

Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni

*Zygmunt Szendzielarz
„Łupaszka”*

Monety kolekcjonerskie

27 lutego 2024 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł

„Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni” – „Zygmunt Szendzielarz »Łupaszka«”.

Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka”

Na rewersie monety znajdują się wizerunki: Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”, Orderu Wojennego Virtuti Militari, wstęgi o barwach Rzeczypospolitej Polskiej z symbolem Polski Walczącej, napis: „Zachowali się jak trzeba” oraz daty urodzin i śmierci „Łupaszki”: 1910–1951.

Zygmunt Szendzielarz urodził się w 1910 r. w Stryju, później rodzina przeniosła się do Wilna. Uczył się w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej, a następnie w Szkole Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu, po której ukończeniu trafił do 4. Pułku Ułanów Zaniemeńskich.

We wrześniu 1939 r. jego pułk wszedł w skład Północnego Zgrupowania Odwodowej Armii „Prusy”, a potem Grupy Operacyjnej gen. Władysława Andersa. Por. Zygmunt Szendzielarz dowodził 2. szwadronem. Po wrześniowej klęsce i nieudanej próbie przedostania się do formującej się polskiej armii na Zachodzie pozostał w Wilnie, gdzie organizował konspirację w ramach Związku Walki Zbrojnej.

W 1943 r. pod pseudonimem „Łupaszka” Szendzielarz został dowódcą polskiego oddziału partyzanckiego na Wileńszczyźnie, który przekształcił się w 5 Wileńską Brygadę Armii Krajowej, najliczniejszą i najsilniejszą na tych terenach. W latach 1943–1944 Brygada stoczyła kilkadziesiąt bitew z wojskami niemieckimi, z pozostającymi w służbie III Rzeszy formacjami litewskimi oraz z sowiecką partyzantką terroryzującą

Polaków. W styczniu 1944 r. komendant Okręgu Wileńskiego AK płk Aleksander Krzyżanowski, ps. Wilk, odznaczył „Łupaszkę” Krzyżem Walecznych.

Szendzielarz nie ufał Sowiecom i nie wziął udziału w powstaniu wileńskim (operacja „Ostra Brama”). Dzięki temu uniknął rozbrojenia i internowania, co spotkało większość oficerów i żołnierzy wileńskiej Armii Krajowej. Pozostał w konspiracji, odtworzył 5 Wileńską Brygadę, a następnie powołał 6 Wileńską Brygadę. Walkę z Armią Czerwoną i NKWD oraz ich polskimi kolaborantami z UB, MO i Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW) przeniósł na Podlasie, Białostoczczyznę, Warmię i Mazury oraz Pomorze. Za jego głowę Sowieci wyznaczili wysoką nagrodę.

„Łupaszka” prowadził także akcję propagandową. Oto fragment chyba najsympliczniejszej jego ulotki z marca 1946 r.: „Nie jesteśmy żadną bandą, tak jak nas nazywają zdrajcy i wyrodni synowie naszej ojczyzny. My jesteśmy z miast i wiosek polskich. My chcemy, by Polska była rządzona przez Polaków oddanych sprawie i wybranych przez cały Naród [...]”.

Ostatecznie Szendzielarz zaprzestał walki zbrojnej i próbował wrócić do cywilnego życia. W czerwcu 1948 r. UB rozpracował i rozbił Okręg Wileński AK. „Łupaszkę” aresztowano 30 czerwca w Osielcu pod Zakopanem.

W pokazowym procesie komunistyczny sąd skazał go na osiemnastokrotną karę śmierci. 8 lutego 1951 r. został zamordowany w katowni UB przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Po 1989 r. sądy oczyściły go ze wszystkich zarzutów. W 2007 r. prezydent RP Lech Kaczyński odznaczył „Łupaszkę” pośmiertnie Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Szczątki Zygmunta Szendzielarza zostały odnalezione przez pracowników Instytutu Pamięi Narodowej na tzw. Łączce na Powązkach Wojskowych; w sierpniu 2013 r. IPN ogłosił ich identyfikację.

Tadeusz Płużański